

Kirjallinen lausunto STM:stä esteettömyysdirektiivin kansallisesta toimeenpanosta

Odotuksiamme esteettömyysdirektiivin kansalliseen toimeenpanoon ovat:

-valmistelutyötä, toimeenpanoa ja jatkossa vuosittaista seurantaan tehdään tiiviissä yhteistyössä vammais-, sairaus- ja potilasjärjestöjen kanssa hyödyntäen asiantuntijuutta ja kokemusosaajia palvelujen ja verkkosivujen suunnittelemisessa, testaamisessa ja kehittämisessä. Esimerkiksi viranomaisten (esim. terveyskeskus tai TE-toimisto) palveluiden esteettömyyttä koskevat vaatimukset ovat fyysisesti vammaisilla ja neurologisesti vammaisilla käyttäjillä erilaiset -direktiiviin kansainvälisen ja kansallisen valvonnan tulee olla yhdenmukaista.
-huomiona, että sanat ”saavutettavuus ja esteettömyys” sekoitetaan helposti, joten käsitteet tulee määritellä selkeästi.

Vammaisfoorumin neurologisille vammaisjärjestöille on tärkeää kansallisessa toimeenpanossa:

-tiedottamisessa huomioidaan erilaiset kielelliset oikeudet. Tietoa direktiivin vaikutuksista palveluihin ja tuotteisiin tulee olla saatavilla selkeästi ja kattavasti eri kielillä kuten suomi ja ruotsi ja erilaisilla esittämistavoilla tekstin lisäksi esimerkiksi kuvin, videoin
-muistutamme tässä yhteydessä jo olemassa olevista esteettömyys- ja saavutettavuusmääräyksistä.
- täytäntöönpanoon tulee varata riittävät resurssit.

Esteettömyys mielletään usein pelkästään fyysisenä esteettömyytenä. Vähintään yhtä tärkeää on ymmärtää miten vakavia vaikeuksia kognitiivisesti esteellinen ympäristö voi tarkoittaa. Sama koskee saavutettavuutta. Neurologisesti vammaiset ihmiset voivat vain rajallisesti hyödyntää apuvälineitä fyysisten tai digitaalisten palveluiden saavutettavuuden parantamiseen esimerkiksi asioidessaan sosiaali- ja terveyspalveluissa. On kiinnitettävä erityistä huomiota kognitiivisesti esteettömien fyysisten tai digitaalisten julkisten palveluiden suunnitteluun ja käyttöönottoon.

Tuotteiden ja palveluiden käyttäjille tulisi olla oikeussuojakeinoina:

-mahdollisuus antaa palveluista ja tuotteista palautetta, huomioita tai tehdä valitus tilanteissa, joissa direktiivin noudattamisessa on ristiriita eli tuotteet tai palvelut eivät ole esteettömiä ja/tai saavutettavia.
-oikeussuojakeinojen tulee olla saatavilla matalla kynnyksellä ja tieto, kenelle kehittämis ehdotus tai valitus toimitetaan, tulee olla helposti löydettävissä.

Huomioinamme kustannusten ja kerrannaisvaikutusten osalta toteamme:

-on tärkeää huolehtia, ettei esimerkiksi pienille järjestöille tule direktiivin toimeenpanosta ylimääräistä kustannuskuormitusta; järjestöille toivotaan olevan tarjolla tähän tukea.

Helsingissä 30.8.2021

Vammaisfoorumin vaikuttajaverkoston neurologiset järjestöt -ryhmä:

Aivoliitto, Aivovammaliitto, Autismiliitto, Epilepsialiitto, FMA - Funktionsrätt med ansvar, Invalidiliitto, Kynnys, Muistiliitto, Neuroliitto ja Suomen CP-liitto